

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

К.С. Мамыкём ехьылагъ

Урысые Федерацием ИофшэнымкIэ и Кодекс ия 278-рэ статья ия 2-рэ пункт тегъэпсыхьагъэу:

1. Мамыкё Ким Салымчэрые ыкьор Краснодар краим и Администрациие ипашэ дэжэ Адыгэ Республикэм и Официальнэ лъыкIо Иэнагъэу щыфэгъэу 2010-рэ илъэсым Юныгъом и 22-м лугъэкIыгъэнэу.

2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан*

кь. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 22-рэ, 2010-рэ илъэс
N 100

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

*Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ
ягъэнэфэнкIэ и ГъэlorышланIэ ипашэ ехьылагъ*

Адыгэ Республикэм и Конституциие ия 78-рэ статья иподпунктэу «р»-м тегъэпсыхьагъэу унашэ ешIы:

1. ПсыушIэ Юсыф Мыхьамодэ ыкьор Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкIэ и ГъэlorышланIэ ипашэу гъэнэфэгъэнэу.

2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

*Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан*

кь. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 23-рэ, 2010-рэ илъэс
N 101

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

*Адыгэ Республикэм ицIыф псэупIэхэр
нахъ зетегъэпсыхьэгъэнхэм, санитарием
кыдылгъытэрэ шапхэхэм атетэу гъэкъэб-
згъэнхэм апае ишмбэт шIыхьаф зэхэцэгъ-
ным фэгъэхьыгъ*

Адыгэ Республикэр зыхьахагъэм и Мафэ ихэгъэунафькIыи епхыгъэу, Адыгэ Республикэм ицIыф псэупIэхэр нахъ зетегъэпсыхьэгъэнхэм, санитарием кыдылгъытэрэ шапхэхэм атетэу гъэкъэбзгъэнхэм апае:

1. Игъо афэлъэгъугъэнэу:

1) чIыпIэ зыгъэlorышIэжыным иорганхэм:

а) 2010-рэ илъэсым Юныгъом и 25-р шэмбэт шIыхьаф мафэу агъэнэфэнэу;

б) шэмбэт шIыхьафым изыфэгъэхьазырынрэ икIонрэ зерищыкIагъэм тетэу зэхэцэгъэнэу;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм, гъэцэкIэкIо хабзэм ифедеральнэ органхэм ячIыпIэ органхэм, организациеи шэмбэт шIыхьафым ялахъ хашIыхьанэу.

2. Адыгэ Республикэм лъэпкIэ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ашыпсэурэ тилъэпкIэгъу-хэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет шэмбэт шIыхьафыр зэрэкIорэр къэбар жьугъэм иамалхэм къатыным ыналэ тыригъэтынэу.

*Адыгэ Республикэм
и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат*

кь. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 22-рэ, 2010-рэ илъэс
N 387

Партием хэдзынхэм зафегъэхьазыры

Хэдзынхэу къэблагъэхэрэм партиер зэрифэшъуашэу ахэлэжъэным пае Иофтхьабзэу зэхэцэхэрэм, гумэкIыгъоу щыIэхэм, пшъэрылэу зыфагъэуцужьы-хэрэм республикэм ипашэ къакIэ-упчIагъ.

Иэщэ Мухьамэд кызырэхигъэщы-гъэмкIэ, 2011-рэ илъэсым, гъэтхэпэм и 13-м, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэу щыIэшт-хэм языфэгъэхьазырын, ащ хэлэжъэшт-хэм якандидатурэхэр партием хэтхэм пэшlorыгъэшъу агъэнэфэнхэр Иофгыгъо шъхьалэхэм ашыщых. Джырэ уахътэ ехьулIэу АР-м и Парламент идепутат-хэм яхэдзын хэлэжъэнхэ фаехэу «Единэ Россия» ичIыпIэ къутамэу республикэм щыIэм исатыр хэт нэггыр-рэ 51-мэ лъэлу тхыльхэр къатыгъэх. Партие кIоцIым голосованиер зыщырагъэкIокIыр нэуж, анахьэу зы-дырагъэштэгъэ кандидатурэхэр къэнэ-фэгъэштых, ахэр хэдзынхэм ахэлэжъэнхэу къагъэлъэгъоштых.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Къэбзэныгъэр тэры зэлытыгъэр

Тикъалэ, тиреспубликэ зэрэпсауу къэбзэныгъэ ил-ыным пашэхэм мэхьанэшхо зэрэратырым ишыхьат а Иофгыгъом ехьылагъэу АР-м иминистрэхэм я Кабинет зэхэсыгъохэр зехищэу зэрэхьурэр. АР-м и Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан ащ фэдэ зэхэсыгъом кышчыгушIэзэ кылуагъ республикэм икъалэхэм, ирайонхэм мыгъэнэфэгъэ чIыпIэхэм хэкIыр зэрэщыратэкьурэр, санитарнэ шапхэхэр зыукъохэрэм пшъэдэкIыжъ ягъэхьыгъэн зэрэфаер. ХэкIитэкьупIэхэр (полигонхэр) шIыгъэнхэ, бытовой хэкIыр обработкэ зышашIышт заводи гъэпсыгъэн зэрэфаехэрэ ащ кыыхигъэщыгъ.

Ау а зэпстэур непэп ыкIи неущэп зыхьы-щтыр. А объектхэм мылкъушхо апэлу-хьащт. Псэуалэхэм яшIын уфежъэным пае ар кыпIэкIэхьан фэе. Тэ неп тызы-щыIэн фаер, неп тисабыйхэм жьы къаб-зэ къызаштэн фаер, тичIыгу кышчыкIыгъэр зашхыщтыр, псым зешъоштхэр. Арышъ, нэггырэ пэпчъ мы Иофгыгъом егушIысэ-ныр ипшъэрылэ. ХэкIэу уицагу кыдэп-щыгъэр къоджэ гъунэм Iумытакъомэ, псыхъоу къуаджэм дэчъырэм инэпкьхэр хэкIыкIэ умыгъэсэйхэмэ, Иофгыгъом изэ-шIохын узэрэхэлажэрэм уемыхьырэ-хьыш.

Къэлэдэсэу пчэдыжым иунэ кыкIы-гъэм хэкI пакет кызыдырехышъ, иунэ-кIыб дедзэ, «пхъэнкIаком дихыжышът ар» еIошъ. Ар тэрэза? Нэггырэ пэпчъ икъалэ, икьуаджэ, иурам ежъ иунаем фэдэу анаIэ тыримыгъэтэу Иофгыгъор зэшIохы-гъэ хьушътэп. Непэ хэкIыжыр псым хэт-такъоу былымхэр зэшъоштхэр тымы-ушIойми, пластмассэ бэшэрэбыр дгъэстэу ащ кыпыкIырэ Iугъор къэтымышъэми, тип-сауныгъэ зэрар кыфэзыхьэу щыIэр икьушът.

Шэмбэт мафэм рес-публикэм щыпсэурэ цыфхэр кыдэкIынхэшъ шIыхьафым хэлэжъэ-щтых, якъэлэ, якъоджэ урамхэр аукезбышъ-тых. Джащ тетэу нэггырэ пэпчъ тип-сэупIэхэр къэбзэн-хэм илахьышIу хи-шыхьащт.

*СИХЪУ
Гошпагъу.*

*Тезыхы-
гъэр Iэ-
шъынэ
А с -
лъан*

Административнэ пэрыохъухэр дэгъэзыжыгъэнхэ фæе

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæу Къумпыл Мурат тхъамэтагъор зыцызэрхыгъгъэ планернэ зэхъыгъо Правительствэм мы мафэхэм илагъ. Шъачэ цыклогъэ экономическэ форумым зэфэхьысыжъу фэхъугъэхэм къызэрэгъуагъэхэр апэдэдэ тегуыцлагъэх. Мы Иофтхъабзэм республикэр зэрэхэлэжыгъгъэм АР-м и Президентæу Тхъакъушынэ Аслъан осэишхо фишлыгъ. АщкIэ Иофышхо зышлагъæу АР-м экономикэ хэхъоныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ зэрэфэразэхэр Къумпыл Мурат къыуагъ. Ащ къызэрэхигъэцызгъэмкIэ, Адыгеим иэкспозицие шъэхъэ инхэм адиштæу къагъэлъэгъуагъ.

Регионым иэкономикэ хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ мэхъанэишхо зилэ лъэныкъохэм ащыщ ащ кыххэр инвесторхэм япчъагъэ нахыбэ шIыгъэныр, пэрыохъу шымылæу республикэм Иофтхъабзэм ахэм ящыкIагъэр зэкIэ ягъэгъотыгъэныр. Ащ министерствэхэм, муниципальнэ образованийхэм япашэхэм аналэ тырагъэтын фæе, джащыгъуым тицIыфхэм ящыкIагъэ-псэукIэ нахышIу хуыт. УФ-м и Премьер-министрæу Владимир Путинæр АР-м и Президентæу Тхъакъушынэ Аслъанæр язгъуагъу мэхъанэишхо зилэ Иофтхъабзэхэм ащыщ хуыгъэ. Иппыгъэрхэр дэгъуо зыгъэцкIэрæ Адыгеим социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэхэр ышIынхэм пæе федеральнэ гупчэр тапэкIи Iэпылæгъу къызэрэфэхъуштыр згъуагъуым кIæух зэфэхьысыжъу фэхъугъ. Спортым, медицинэм, гъэсэныгъэм, нэмькI лъэныкъохэмкI республикэм щашIыр социальнэ объектхэм апæлæгъэхъанæу къатIупшыгъэ федеральнэ ахыщэр игъом гъæфэдгъэн зэрæфæр АР-м и Правительством ипашэ кыххигъэщыгъ. Ар гъэцкIагъэ зыхъукIэ кыххыащ ильэсым Адыгеим ахыщæдæдз къыфатIупшыт. Административнэ пэрыохъоу шылæхэр дэгъэзыжыгъэнхэм пæе министерствэхэм, къулыкъухэм, ведомствэхэм яппыгъэрхыгъэр пы-

тагъэ хэлъæу агъэцкIэнхэ зэрæфæми ар къышъуцугъ. Предпринимательхэм къатырæ лъæлæу тхылъхэм яхэллæн республикэм ирайон зырызхэм охътабэ тырагъæлæдæ, цыфыр зымы фæмыежы ашIы, а Иофыгъори псын-кIæу зышIохыгъэн фæе.

Республикэ бюджетыр гъэцкIагъэ зэрæхъурæм къытегуыцIагъ министрæу Долэ Долэтбый. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, кыххыгъэ ильэсым къышъегъæжъæу Ионыгъом и 17-м нэс бюджетым фæдæу кыххыгъэр сомэ миллиарди 2,1-рæ мэхъу, блэкIыгъэ ильэсым мыщ фæдæуахътæ егъæппагъэмæ, ар процент 11,5-кIэ нахыб. 2010-рæ ильэсым Адыгеим ибюджет сомэ миллиарди 10,2-рæ мэхъумæ, ащ щыщæу агъæфæдгъахэр сомэ миллиарди 6,9-рæ. Республикэм псауныгъэр къæухъумæгъэным иобъектхæу итхэм язæтегъæппы-хъан сомэ миллион 70-рæ ыкIи гъэсэныгъэм иобъектхэм сомэ миллион 9,5-рæ апæлæгъэхъанæу федеральнэ гупчæм ахыщæ Iэпылæгъу къафитIупшыгъ. ГумæкIыгъо шъхъалæу шылæхэм ащыщæу министрæм къыгъэнæфагъэр мæкъумæщ хызмæтшIапIæхэм чыфæу ателъхэм якъæуагъуагъы-ары. Мæкъу-мæщым ильэныкъо-кIэ пæтæумкIи сомэ миллион 186,6-рæ чыфæу ателъ, ащ щыщæу мыгъэ къатыжыгъэр сомэ миллион 8,5-рæ нылæп. Кредит-

хэр игъом къатыжыгъэмæ, бюджетым хэхъоныгъэхэр зеришIырæр къыдалыгъэнышI, шIокI имылæу, бэ тырамыгъашIæу къалахыжы-нæу мы отраслæм фэгъзæгъæ министрствэхэм, къулыкъухэм Правительствэм ипашэ къафигъэ-пытагъ. Джащ фæдæу къуаджæм къыфатIупшырæ субсидиæхэр зэрагъæфæдæхэрæм пытагъэ хэлæу лъыплъæгъэн зэрæфæр Къумпыл Мурат къыуагъ. Мæкъумæщ хызмæтшIапIæхэм къæралыгъом ахыщæ Iэпылæгъу къафитIупшы нахъ мышIæми, бэрæ кыххыгъэ ильэсым изэфэхьысы-жымы ахэм зи къадыгъæжыгъæу хыкъулахыгъэм якъæуагъоин фэгъзæгъæу къулыкъуым тхыгъэхэр къыфæгъæхъæу. А Иофри зэхъыгъэн фæе.

АР-м и Премьер-министрæ игуадзæу Алексей Петрусенкæр, министерствэхэм япашэхэр нæужым къæгъуыцIагъæх, блэкIыгъэ зэхъыгъом Къумпыл Мурат пшъæрылæу къыгъæуцугъагъ-хэм, федеральнæ ыкIи республикэ программæхэр гъэцкIагъæх зэрæхъурæм ахэр къæгъуыцIагъæх.

Лъэныкъуагъэ къызэлъызы-убытырæ гупчæ Адыгеим щыгъэ-псыгъэным пæе Иофхэр зэрæлты-кIуагъæхæм зэхъыгъом хэлæжъа-гъæхэр къыкIæупчIагъæх. Министрæу Наталья Широковам къызэрæуагъæхæр къызэригъæ-гъуагъæхæмкIэ, ильэсæу тызыгъ-тым тыгъæгъæзæм и 20-м хъуылæу гупчæм иИофшIæн ригъæжыт.

Республикэм и Мафæу къæб-лагъэрæм ипæгъокIыгъ эпхыгъæ Иофыгъохэм АР-м и Правитель-ствæ ипашэ нахъ игъæкIотыгъæу къышъуцугъ. Иофтхъабзæм хы-кIагъэ къызэрæкIолIæштыр къы-дæлгъытагъæу, мæфæкI Иофтхъа-бзæхэр зэрифæшIуагъæу зэхъ-щæгъэнхэ зэрæфæр къыуагъ. АщкIэ пшъæрылæу гъэнæфагъæхэр комитетхэм ыкIи ведомствэхэм япашэхэм къафишIыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ЗЭЛУКIЭГЪУ ГЪЭШIЭГЪОНХЭР

БэгъашIэ шъохъу, зэшъхъэгъусэхэр!

Искусствæм щызэлъашIæу, Урысыем исурæтышIмæ я Союз хэтæу Эдуард Овчаренкæмæр ишъхъэгъусæу Валентинæрæ зы-зæдæпсæухэрæ ильэс 50 хуыгъæ. Яныбджæгъухэр, ялахыллхэр, культурæм Иоф щызышIæхэрæу унагъом июбилей пæе къыфæгъушIуагъæх, шIоу щылæр къадæхъунæу афæлæуагъ. Сурæтым итхэр: **Овчаренкæхæу Валентинæрæ Эдуардрæ.**

Цыфхэр регъэблагъæх

Урысые Федерацием и Федеральнæ ЗэлуКIэ и Къæралыгъо Думæ идепутатæу Хъаджæбыекъо Руслъан Хысæ ыкъом партиæу «Единая Россия» зыфиорæм и Тхъаматæу В. В. Пу-тиным ирегион общественнæ приемнæ Ионыгъом и 30-м сы-хъатыр 10.00-м къышъегъæжъæу 13.00-м нэс цыфхэр ре-гъэблагъæх. Мыщ фæдæу чыпIæм шъуекIолIæшт: къ. Мые-къуапæ, ур. Краснооктябрьскæр, 4. Телефонæу шъуэзрæте-штыр: 52-14-16, 52-76-03.

ПСАУНЫГЪ

Ауасæ къышъагъæкIагъ

Росздравнадзорым Адыгэ Рес-публикэмкIэ и ГъæлорышIапIæ испе-циалистхэм Ионыгъом и 1-м хъуылæу мониторинг зэхæцгъагъ. Ащ къызэ-ригъæлæгъæуагъæмкIэ, цыфым анахъ ищыкIæгъæ, псауныгъэмкIэ анахъ мэхъанæ зилэ Iæзгъу уцхэм (ЖВНЛС) ахахъэхэрæм ащыщæу республикэм ит аптекахэм ащæцхэрæм ауасæ про-цент 13,2-рæ къышъагъæкIагъ.

ГъæлорышIапIæм ипресс-къулыкъу къызэритырæмкIэ, ыппыгъæкIэ зигугъу къæтIыгъæ Iæзгъу уц купым хахъæ-хэрæм ауасæ хæппыкIæу къызæлæ-хыгъагъэр мæлылæфæгъуым и 1-м, ащ фэгъæхыгъæ унагъо Урысыем и Правительствæ зештæм ыуж. Специ-алистхэм яшIолIкIæ, Iæзгъу уцхэм ащыщæм ауасæ къышъагъæкIæным иамал къæзытыгъэр оптовæ уасæу ахэм ялæр процент 11,7-кIэ нахъ макIэ зэрæхъугъэр ары.

Мониторингым къызэригъæлæ-гъуагъæмкIэ, цыфым анахъ ищы-кIæгъæ, псауныгъэмкIэ анахъ мэхъанæ зилэ Iæзгъу уцхэм ащыщæу пре-паратифым ауасæ хæппыкIæу нахъ макIэ хуыгъæ. 2010-рæ ильэсым ищылæ мæзæ къышъегъæжъæу мы купым хэхъэрæ Iæзгъу уцхэм ащы-щæу нахъ лъапIæ хуыгъэр препара-типлæ.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминæт.

Пресс-конференции зэхæцгъагъ

Адыгэ Республикэм и Лъæпкъ банк иИофышIæхэм мы мафэхэм пресс-конференции зэхæцгъагъ. Урысые Федерацием и Гупчæ банк 1997-рæ ильэ-сым къыдыгъæкIыгъæ банкнотæу сомэ 1000 зытетхагъæу 2010-рæ ильэ-сым икIæрыкIæу зтырагъæппсыхъагъыгъæм игъæзекIон ар фэгъæхыгъагъ.

Адыгэ Лъæпкъ банкым итхъаматæ игуадзæу Надежда Палий къызэрæ-хигъæщыгъэмкIэ, мыщ фæдæу лъæбæкъу УФ-м и Гупчæ банк зыкIишыгъэр сомэ 1000 зэрытхæгъæ банкнот нæппыхэр мы аужырæ ильэс заулæм тикъæралыгъо бæу

къышъекIолIыгъæ зэрæхъугъэр ары. Ахъ-щакIæу къыдагъæкIыгъэр ыпæкIэ щы-лагъæм бæкIэ текIырæп, ау ар лъэныкъо зэфæшъхъафхæмкIэ нахъ ухъумагъæ хуыгъæ. ШъунаIæ тешъодгъадзæм тшIоигъу — джырæ лъæхъан щылæ сомæ

1000-р тапэкIи бгъæфæдæн плъæкIышт, банкнотыкIæр 2010-рæ ильэсым шы-шъхъæлæм и 10-м къышъегъæжъæу Урысыем къышъекIолIы. Ау ар цыфхэм къазылыгъæсштыр ильэсым ыкIæхэм адæжъ нылæп.

АР-м и Лъæпкъ банк иэкспертхэм нæужым журналистхэм яупчIæхэм джæ-уапхэр къаратыжыгъæх. АхъщакIæр зыфæдæштыр цыфхэм нахъ псынIæу алъыгъæлæсыгъэным пæе видеороликхэр телевидением къытыштыт, мыщ фæ-гъæхыгъæ къæбархэр гъæзетхэм къыха-уыштыт.

(Тикорр.).

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ ШЪУЦЕГЪЭГЪУАЭ

ЯтIонæрæ пенсие зэрæтыхэрæм ахэхъуагъ

2010-рæ ильэсым мæкъуогъуым и 21-м номерæу 122-ФЗ зытетæу аштæгъæ Феде-ральнæ законæу тызыгъæт ильэсым бæдзæ-огъуым и 4-м кIуачIæ зилæ хуыгъæм пен-сиитIу зэрæтырæ купхэм хахъо афишлыгъ.

Ащ зэригъæнафæрæмкIэ, офицерхэм якуп хахъæхъу, прапорщик ыкIи мичман дзæ къулыкъушIæхæу фэхыгъæхэм е контрактIæ къулыкъур зыхыгъæ дзæкIолI къызэрыкIолæу, матросхæу, сержантхæу, старшинæхæу дзæм шъобжæу хахыгъæм ыпкъ кыкIкIæ фэхыгъæхэм яшъузхæу ятIонæрæу дæмыкIожыгъæхэм зæгъусæхæу пенсиитIу къалахыгъæу фитыныгъæ аратыгъ: зылыгъыжыштырæ зэрямылæжымы пæе кIолIæ ведомствæмкIэ кыкIæу ыкIи уры-сые законодательствæм тегъæппсыкIыгъæу зыфæхæ нэмькI пенсие, ау ятIонæрæу зылыгъыжыштырæ зэрямылæжымы е зы-лыгъыжыштырæ зэрямылæжымы фæшI

социальнæ пенсиæу щытын ылтæкIыштытæп.

Законом зэритхагъæмкIэ, дзæ къулы-къушIæхæу зэрæхыгъæхæм тетæу дзæ къу-лыкъур зыхыгъæхæм, дзæ къулыкъур ахыгъæ фэхыгъæхæм (лагъæхæм) е улагъæу атæцагъæм ыпкъ кыкIæу дзæм къызы-хæкIыжыгъæ уж зидунай зыхъожыгъæхæм ятæ-янæхæм, яшъхъэгъусæхæм пенсиитIу аратын алъæкIышт зылыгъыжыштырæ зэрямылæжымы пæе ПенсиехэмкIæ фон-дымкIэ кыкIыгъæхæ, джащ фæдæу (ащ фæдæу фитыныгъæ ялæм) ПФР-мкIэ кыкIы-гъæхæ ИофшIæнымкIэ пенсие е къулы-къушIагъæу ялæм пæе (сæкъатныгъæу ялæм пæе) кIуачIæ зилæ структурæхэмкIэ кы-кIыгъæхæ. Нахыпæм дзæм ащæгъæ къулы-къушIæу фэхыгъæм ятæ-янæхæм е ишъхъæ-гъусæ ятIонæрæу пенсиер — зылыгъыжы-штырæ зэрямылæжымы телытагъæр къа-лахын фитыгъæхæп.

Къæралыгъо пенсиæхэр ятыгъэнхæм тегъæппсыкIыгъæу ПенсиехэмкIæ фондым кыкIыгъæхæ зылыгъыжыштырæ зэрямы-лæжымы фæшI пенсие къалахыгъэным ифитыныгъæ яI дзæ къулыкъушIæхæу дзæ къулыкъур ахыгъæ хæкIодагъæхæм ятæ-янæ-хæм аныбжæ ильэс 55-м (хуылъфыгъæхæр) ыкIи 50-м (бзылфыгъæхæр) нэсыгъæмæ, джащ фæдæу хащыгъæ дзæ къулыкъушIæхæу хæкIодагъæхæм яшъузхæм аныбжæ ильэс 55-рæ хуыгъæмæ е сæкъатныгъæ зилæ куп-хæм ахэхъæхæмæ.

МАМЫЙ Рим.

ПФР-м и Адыгэ республикæ Къута-мæ пенсиæхэр афэгъæуцугъэнхэр, къа-фæлгъæтжыгъæхæнхэр ыкIи ятыгъэн-хэр зэхæцгъæнымкIæ иотдел ипаш.

Мэхъанэшхо зиэ лъэпкь Юфыгъу

ЕгъэжъэпIэ мафэ орэхъу!

ИскусствэхэмкIэ республикэ КIэлэцIыкIу еджанIу ЛъэцэрыкIо Кимэ ыцIэкIэ щытым адыгэ ЮрыуатэмкIэ отделениякIэ кыбцы-зэуахыгъ. АКъУ-м ЛъэпкьIэныгъэмкIэ и Гунчэ, орэдыIо купэу «Жыуым» апкь кыи-кIыгъэ Юфыгъом АР-м культурэмкIэ и Министертвэ дыригъэштагъ.

Юныгъом и 7-м, еджэгъу ублэгъум фэгъэ-хыгъэ апэрэ зэIуIкIэр мы еджанIэм цызэхаш-цэзгъагъ. Ащ ны-тыхэр, искусствэм лъэ-ныкIуабэкIэ — орэдым, кьегъэIуакIэм, шы-кIэ-хабзэм, адыгэ жэбзэ кIабзэм зафэгъасэмэ зышIоигъохэ КIэлэцIыкIухэу ныбжэ зэфэшъ-хъафхэм арытхэр (7 — 12) ыкIи ахэр пред-мет зэфэшъхъафхэмкIэ езыгъэджэщитхэ КIэлэгъаджэхэр хэлэжыагъэх.

Еджэгъу ублэгъумкIэ зэIу-кIэр кызызIуихыгъ ыкIи зэри-щагъэ адыгэ ЮрыуатэмкIэ отделениякIэм ипашэу Пашты Мадинэ. Ар кызызэхъагъэхэм илээс еджэгъуIэмкIэ ыкIи ецэжыгъэ мурадымкIэ кIафэ-гушIуагъ. ОтделениякIэм пшэ-рылэу иIэм, нэбгырэ 20-м ехъоу аштагъэр зэрэрагъэ-джэщт шыкIэм, егъэджакIэм изытет, арагъэшIэщтым ыкIи егъэджакIохэм кыагушIуагъ.

— Адыгэ дунэеплIыкIэ, гуншысакIэ, гтэпсыкIэ-шыкIэ ахэлэу, адыгэ жабзэ алулэу, адыгэ ЮрыуатэмкIэ тыкыи-кIыгъэ, лъэпкь орэджэр кIафэ-тIотэнхэр, ахэр кIадохэу ыкIи ежъхэм музыкэ лъэпкь Iэмэ-псымэу шыкIэпшыгъэм кыра-гъадохэу, апыл кIэбар гъэ-шIэгъонхэр ашIэхэу, шэн-хабзэм хэшIыкI фыраIэу, ар апкыры-хъэу, якIасэу, КIэлэцIыкIухэр — кIали, пшгъагыи плугъэнхэм, гъэсэгъэнхэм КIэлэгъэджэ куп-ым Iоф дашIэщт, — кыIуагъ Мадинэ. — КъэзанэкIо Джэ-багъ зэриуагъэу (зыфигъэзагъ

лъэпкыи ицIыф губзыгъэ дэдэ), «Iоф цыкIу хъурэп», зэрэпшIоIофэу, зэрэдулэурэм фэд Iофыр зэрэкIэIыщтыр, — игушIыIэ ащ шыкIыгъэштхыгъ.

Еджэгъу палэр илээс 7 зэрэхъурэр; мэкIэ-макIэу, теубы-тагъэ хэлэу, илээс кIэс яшIэ-ныгъэ, якIулай ахагъахъоу Iоф зэрэзэдашIэщтыр кыIуагъ. Предметхэу — адыгэ орэджэ-IуакIэр, адыгэ пшынэр, соль-феджиор (теориер), адыгэ хаб-зэр, жабзэр, Iэпэщысэхэр (шы-кIэпшыгъ, плуабл) ашIынхэм зэрэфагъэсэщтхэр, лъэпкь-шIэныгъэм зэрэфащэщтхэр, кIашъохэр зэрарагъэшIэщтхэр ыкIи ахэмкIэ езыгъэджэщтхэм ацIэ кыриуагъ. Ахэр Татяна Сухова, Чэсэбий Тамар, Хъакъунэ Эльза, ГъукIэ Мэ-загъу, Абрэдж Гоцэфыгъ, ГъукIэ Замудин ыкIи ежыр — Пашты Мадин арых.

ОтделениякIэм ипашэу Паш-ты Мадинэ рагъэджэщт КIэ-лэцIыкIухэм, ахэм янэ-ятэхэм ыкIи коллективым хэтхэм ады-гэ ЮрыуатэмкIэ апэрэ лъэбэ-

кыур пытэ ыкIи егъэжъэпIэ мафэ афэхъунэу кIафэлэIуагъ.

МэфэI кызызIуихыгъом хэ-лэжыагъ ыкIи кышчыгушIуагъ искусствэхэмкIэ республикэ КIэлэцIыкIу еджанIэм идирек-торэу ШхончыбэIшIэ Мурат.

— Дунаим зы лъэпкь гори тетэп культурэ хэушъхъафы-кIыгъэрэ бзэ гъэнэфагъэрэ имыIэу, — кыIуагъ ащ, — ау ахэр кызуухъунхэр ары анахэ Iофышхор. Мы лъэпкь Iофы-гъомкIэ тIэкIу ыуж тыкыина-гъэми, АР-м культурэмкIэ и Министертвэрэ тэрырэ тызэ-гурылуи, апэрэу фольклор отде-лениер кызылэуагъ. Ащ икыи-зэIухын бэрэ сегушысагъ. Ау мы Iофыгъор кызыпкыи-рыкIыгъэр, лызыгъэIотэагъэр, илээс 20 — 30-м кыкIоцI шыкIэпшыгъ, плуабл зыфэпIош-тхэм яшынкIэ ригъажы, цы-кIуи, ныбжыкIи ащ фигъасэ-хэзэ, ижырэ орэдыIо купэу «Жыуыр» зэхэзышгъэ ГъукIэ Замудин ары. Непэ Юрыуа-тэмкIэ тшIыгъэ лъэбэкIури тил-лэпкь искусствэ кIэлэтыжы-

гъэным, хэгъэхъогъэным фэ-шIушIэ. Iофыр тыублагъэ, тызэгурылоу, тегугъоу ар дахэу кIэтшыгъ фае. НыбжыкIэхэм тэры гъогу афыхэзыхъэр, язы-гъэлэжыгъэр; тэры шысэ афэ-хъурэр. ЕджакIохэми, ны-тыхэ-ми, ахэм Iоф адэзышIэщт КIэ-лэгъэаджэхэми ехыжыгъэ гухэлъыр псынIэ кIафэхъунэу, еджэкIо дэгъухэр яIэнхэу афэ-сэло.

ГъукIэ Замудинэ гушIыIэр зынэсым, мырэушгъэу кыIуагъ:

— Лъэпкыи мыкIодыжыкы-ным пае мы Iофыр итхъухъагъ. Мыр тегугъоу кIэтшыгъ, тина-сып кIэIыщт. ТфэмыуIо-чIымэ — урысхэм е нэмыкI лъэпкьхэм тахэкIодэжыщт. Убзэ пшIэу, уитарихъ ушы-гъуазэу, уихабзэ пшIодахэу, лъэпкь орэджэр кIапIохэу ыкIи кIэбгъадохэу, апыл тхыдэр ипшIыкIымэ — уцIыф икыгъ, джащыгъум уадыг. Адыгэ зы-шIоигъохэр шIэхэу кIэнэфэ-щтых. Егъэджэн программэ шапхъэу Урысыем шызекIорэм тетэу предметхэмкIэ урокхэр зэхэтIэщтых, тшIэрэм лъэшэу тегугъун тыгу хэлъ, — ыIуагъ.

— ШыкIэпшыгъэ 30 фэдиз сшIыгъэ, еджакIо пэпчэ ышъ-хъэкIэ ыгъэфедэнэу фэдгъэ-хъазырыгъ. Арышъ, музыкэ Iэмэ-псымэр хэти илэщт, ау фэ-сакъхэу, Iэдэб хэлэу зэрэхъэн фае. ШIэныгъэхэр нахъ псын-кIэу зэралэIэхъанхэу куп-куп цыкIоу зтеуыгъэхэу едгъэ-джэщтых, дгъэсэщтых. Iоф мыуIлэр егъэжыгъэ хъугъэ — тылIыкIотэщт.

Зипшгъашъэхэр еджанIэм кычIэхъагъэхэу, хэкужым кIэкIоIожыгъэхэм ащыщэу, шIэныгъэлэжыгъэ Едыдж Баты-рай ишIошIи хигъэдэIуагъэх:

— Бзэ уиIэмэ, культурэ уи-лэщт, — кыIуагъ ащ. — Гу-шIуагъо хэткIи непэ мыщ фэдэ лъэпкь IофыгъокIэ сабийи, ни, ти, егъэджакIуи тызэрэзэхэ-хъагъэхэр. Ау зы улчIэ кызуу: ежъ кIалэхэр фаеха, хъауми ны-тыхэм яшIоигъокIэ кIэ-кIуагъэха, кIащагъэха? Янэ-ятэхэм сыдми кIащагъэхэмэ, Iофыр кыи хъушIт. Илээс 32-м Германием Iоф шысшIагъ, бэмэ ащыгъуазэ сыхъугъ. Ежъ КIэлэцIыкIум ишIоигъоныгъэ бэ епхыгъэр.

Мыщ джыкым Пашты Ма-динэ джыри зэ гурыIогъошIоу, кIамаыхъыльэкIэу, кIагъэгъу-шIухэу, джэгукIэ шъуашэр кIэбэкIэу КIэлэгъэаджэхэм егъэджэныр зэрагъэпсыщтым игугъу кышшыгъ, зэрафэуIо-чIыщтым мы Iофыр цыхъэ фыуигъэшIэу.

Опытышхо зиэ КIэлэгъа-джэу, музыковедэу Татьяна Сухова ны-тыхэм закыфигъэ-загъ, еджэгъу-ублэгъум чанэу кыхэлэжыгъэ шIоигъоу, КIэ-лэцIыкIухэм анаIэ кIатырагъэ-тынэу, кIаделэнхэу. ЦIэIагъэмрэ IофшIэкIэ дэгъумрэ зэкIэ зэ-рялIыгыгъэр кыIуагъ.

Ахэм кIаIэлIыкIуагъ апэ-рэ урокыр, музыкэ Iэмэ-псымэу шыкIэпшыгъэр ГъукIэ Замудин кышштагъ, кIаиригъэлэжыгъ. КIэлэцIыкIу пэпчэ ар ратыгъ, ягумэкIи, япсынIэIэгъэ гуIэни зэхэтэу сабий Iапэхэр ащ телэбагъэх, Iофым фежыагъэх.

Апэрэ лъэбэкIоу адзыгъэр егъэжъэпIэ мафэу орэхъу!

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтыр авторым кыты-рихыгъ.

КIЭЛЭЦIЫКIУХЭМРЭ ПIУНЫГЪЭМРЭ

ШыIэныгъэм хашцэх

Мыекъуапэ дэт КIэлэцIыкIу Iыгып-пIэу N 36-м КIэлэпIу 14-мэ Iоф шашIэ. ЗэкIэмкIи сабийи 174-рэ шагъасэ. Ахэм адыги, урыси нэмыкI лъэпкьхэри ахэ-тых. Зыбзэ шапхъэм темыт сабийхэм логопедым Iоф адешIэ. Ащ фэдэу куп-итIу мыгъэ яI. КIэлэцIыкIу IыгыпIэр творчествэм зэрэфэгъэзагъэм кыхэ-кIэу, сабийхэм нахыбэу аIапэхэм Iоф зэрарагъэшIэщтым пылтых. Ар рагъэ-жыгъэ кIодыеми, хэушъхъафыкIыгъэ джэгугъалэхэр, бзэм ишгъэфхэр ащызэ-рагъашIэх. Сабийхэм язэхашIэ, ягу-лыгъэ нахъ хэзыгъэхъошIт джэгукIэхэр афызэхашцэх.

Сабийхэр шIу альэгъу

— Сабийхэм агукIэ зэкIэри зэхашIэ, — еIо КIэлэцIыкIу IыгыпIэм ипашэу Мария Плахова. — ШIу умылэгъухэу ахэм уахэтын плъэкIы-щтэп. КIэлэпIухэм нэбгырэ пэпчэ еIоIэлэIэ гъэшIэгъонхэр кыфагъоты-хэзэ аплух. Илээс пчъагъэ хъугъэу са-бийхэм Iоф адашIэ Ольга Рыцаревам, Ирина Добрынская, Ирина Волковам. Тилэх зилофшIэн езыгъэжыгъэ кIоды-ехэри. Ахэр нахыжыгъэм акIырып-лыхэзэ, апэкIэ лъэкIуатэх.

Сабий IыгыпIэм тхакIи, еджакIи шIэгъашIэх. Апэ дэдэ пшгъэрылэу тэ тилэр кIэлэм IыгыпIэм, гушIыкIэ тэ-рзэ сабийхэм ядгъэшIэныр ары. Ащ да-кIоуи усэхэр езырэу зэрэзэрагъэ-шIэщтым, пычыгъо-пычыгъоу гушIыIэ цыкIухэр тхылтым кызырарахыщтым фэтэгъасэх.

КIэлэцIыкIум идунай, игуныш-сэкIэ гъэшIэгъон кыбгъурылоном пае, еIоIэлэIэ гъэнэфагъэхэр кы-фэбгъотыхэ фае. ЕтIани ащ имызаIоу сабийхэр бэ хъухэ зы-хъукIэ, зэрифэшIуашIэу уапылIы-ныр нахъ кыи. Сабыеу зизэхашIэ мыуцугъэм унчIэу кытыхэрэм джэуап тэрэзхэр кIаптыжыгъы-хэм, икIу фэдизу уналэ атебгъэты-ным ямэхъанэ зыкIелэты. Ахэм Iоф адэзышIэхэрэм пIуныгъэ-гъэсэ-ныгъэу арагъэгъотырэр шыIэны-гъэм иапэрэ лъэбэкIух. ЯцIыкIу гъом зэхыхыгъэ гъэсэпэтхыдэхэр арых нахышIоу агу кIэкIыжыщитхэр.

ИпыIэгъу кIафэхъугъэх

УиIофшIэн зэрэзэхэпшIэщтым бэкIэ елыгыгъэ узычIэт унэм, бгъэфедэщт пкыгъоухэм изытет. КIэлэцIыкIу Iы-гыпIэ унэр зэрэжыгъэм кыхэкIэу гъэ-цэкIэжыгъэм IофшIэнэу бэ ишыкIагъэр. Мыщ кырашIалэхэрэм янахыбэр са-бийбэ зэрыс унагъоухэм кIаиригъэ-гъэхэр, аплунхэу аштагъэхэр арых. Ахэм янэ-ятэхэр зэрафэлэIэу IэпыIэгъу кIа-фэхъух. Ау ащкIэ гумэкIыгъоу шыIэхэр зэшIуахынхэ алэжыгъэхэрэп. ХэкIыжы-плэхэм алыхыгъэхэзэ, тилэшъхэтетхэм зафагъэзэн фаеу мэхъух.

Адыгэ Республикэм и Парламент идепутатэу Сергей Писмак сомэ мин 100, Мыекъуапэ идепутатхэу Хъут Русланрэ Александр Жуко-

вымрэ сомэ мин 50-кIэ IэпыIэгъу мыгъэ кIафэхъугъэх. Ахыщэр кызы-фагъэфэди, КIэлэцIыкIухэм искусствэм зыщыфагъэсэхэр унэм ишъханыгъуп-чъэхэр, кIэлапчъэр зэблахъугъэх. ГъэсэныгъэмкIэ кIэлэ комитетым кIафитIупшыгъэ ахыщэмкIэ КIэлэцIыкIу IыгыпIэм ыкIоцI гъэцэкIэжыгъэм IофшIэнхэр шашIыгъэх. Джэахъом тыралъхъанэу линолеуми кIащэфыщт.

— Ны-тыхэм анахъ ашIоIлапIэу яIэр (сабийхэр) цыхъэ кытфашIышъ, кытфашъ, — еIо Марина Плахова. — Ахэм япсауныгъэ кызырэтыгъу-мэщтым, шыкIагъэу тилэхэр зэрэдэ-гъэзыжыгъыщтхэм тыпыл.

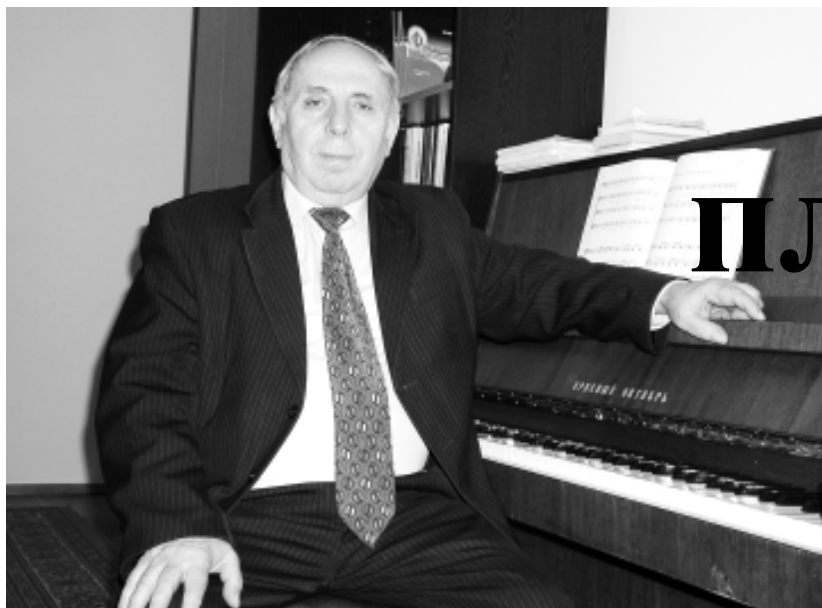
КIэлэцIыкIухэр мафэм 4 агъашхэ. Апкышъол нахъ зыпсыхъаштхэр шхы-ныгъоухэм ахэтынхэм медсестра шъхъа-

Iэр лъэплэ. ГъэсэныгъэмкIэ кIэлэ ко-митетым кIафигъэнэфэгъэ шапхъэм те-тэу мэпшэрыхъэх. Ар пэшIорыгъэшъэу мэфI 10-кIэ ыпэ итхэу, ашIыщтыр агъэнафэ.

Iофэу зэшIуахыгъэр макIэп, ау шы-кIагъэхэр джыри яIэх. Щагум дэтын фэе хъэрэнэхэм анэмыкIэу сабийхэр зы-щыджэгущт чыпIэхэр нахъ зтебгъэп-сыхъанхэ фаеу тыхэпIагъ. КIэлэцIы-кIу IыгыпIэм тызыкIогъэ мафэм ошч кIешхыти, шагу дэхъэгум псыр Iууца-гъэу, кIэтыгъуи, тыкыдэжыжыгъэ. А Iофыгъори зэшIуахынымкIэ IэпыIэгъу кIафэхъунхэу кIагъэгугъагъэх.

ДАУТЭ Анжел.
Сурэтым итхэр: КIэлэцIыкIу Iы-гыпIэм ипашэу Мария Плаховар сабийхэм ахэт.

Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль

Зэгопчынхэ плъэкIыщтэп

*ГуцыIэгъу тызыфэхъугъэр музыкальнэ искусствэм шыцIэрыIоу, Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль ихудожественнэ пащ, Урысыем инароднэ артист, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие кыфагъэишъошагъ, УФ-м икомпозитормэ я Союз хэт. Нэхэе Аслъан кы-
Iуатэрэм тедэIузэ, адыгэхэр зыщыпсэурэ хэгъэгухэр гуцIэ кбэсплъыхъагъэх, лъэпкь шIэгъымрэ тиорэдхэмрэ зэгоп-
чынхэ зэрэмылэкIыщтыр кыдэслътэзэ, зэгъэпшэнхэр сшIыгъэх.*

— УиупчIэхэр плъэханым еп-
хыгъэх, гурыIогъошIух, — еIо
Нэхэе Аслъан. — Джэуап къа-
стыжыныр кысэхыплъэкIы-
щтэп. ШыIэныгъэм пэблагъэу
тыгушыIэнэу узэрэфаер сигуапэ.

— *Я V-рэ Дунэе фестива-
лым тытегушыIэным ыпэкIэ
тарихьым зыфэдгъэзэжыи,
апэрэ фестивалым игугъу
къэтишIы сшIоигъу. Сэ дэгъоу
кбэсплъыгъы ансамблэу «Ис-
лъамьер» фестивалым кIэ-
щакIо зэрэфэхъугъагъэр.*

— Илгъэси 10-кIэ узэкIэIэ-
бжэмэ, апэрэ фестивалыр Мые-
къуапэ шызэхэтIэгъагъ. А
лъэханым Адыгеим и Прези-
дентэу шытыгъэр Джарымэ
Аслъан. Ти Президентрэ Пра-
вительствэмрэ кыддырагъаш-
ти, тиIофшIэнкIэ дунаим шып-
сэурэ тилъэпкъэгъумэ талыIэ-
сыгъагъ.

— *ТиIэшъхэтетхэм ана-
хъэу анаIэ зытырагъэты-
щтыгъэр кбэсплъыгъы?*

— Ижырэ адыгэ ордэхэмрэ
лъэпкь музыкальнэ Iэмэ-псымэ-
хэмрэ фестивалыр афэгъэхъы-
гъэнэу тыфэягъ. Дэгъоу кбэс-
шIэгъы Джарымэ Аслъан зэх-
хэм кызэрэщыгушыIэгъагъэр.
Адыгэхэр хэгъэгъу 55-м
кбэхъумэ ащэпсэух. Тилъэп-
къэгъухэр итэкъухъагъэхми,
хэку яI. Кбэзыгъэзжыи зы-
шIоигъохэр хымэху тлыгътэ-
хэрэп. Тилъэпкъ имузыкаль-
нэ культурэ ишэн-хабзэхэр
къэтыухъумэнхэм, хэхъоны-
гъэхэр тшIынхэм афэшI фе-
стивалым зыкбэгъэщып-
къэжыи.

— *Шуныгъэ мэхъанэу иIэм
хэхъагъэба?*

— Гъогу тэрэз тытехъагъэу
сэлъытэ. ТиныбжыкIэхэм лъэп-
къым итарихъ, икультурэ агъэ-
лъэпIэным пае блэкIыгъэ уахъ-
тэр зыфэдагъэр дэгъоу ашIэн
фае. Адыгэхэр итэкъухъагъэхэу
мэпсэухэм, зэлъэкIох, нэлъасэ
эфэхъух, языкыныгъэ зыгъэпы-
тэрэмэ лъэпкь искусствэр ащыщ.
— *Аслъан, тхъанэу пIыгъ-
хэм укъяджэ пшIоигъо фэдэу
кысыщэхъу.*

— КбэIуатэми хъушт, ау
зым сыхъеджэщт. Адыгэ орэ-
дым иа 1-рэ музыкальнэ фести-
валь тиIофыгъо шъхъалэу тлы-
тэрэмэ ащыщыгъ.

«Народнэ орэдым нэшэнэ-
гъэпсыкIэ зэфэхъафэу хэлъ-
хэр ары типрофессиональнэ му-
зыкэ кбэзыгъэбаирэр, егъэшIэрэ
лъапсэу джары тиадыгъэ лъэпкь
музыкэ иIэр, — кбеджэ тхыгъэм
Нэхэе Аслъан. — ЗэкIэми зэра-
шIэу, лIэшIэгъу чыжбэмэ къаще-
гъэжыагъэу адыгэм ихъишъэ
орэдкIэ тхыгъэу хъугъэ. Орэдыр

лъэпкъым ылъапс, ихъишъ,
игупшыс, исэмэркъэу. Джары
фольклорым акъылэу хэлъыр
тилъэпкъ илгъэгъо уж кын икью-
кIэ зыкIызыхифырэ».

— *Апэрэ фестивалым хэ-
лэгъэзгъагъэмэ гупшысэ хэ-
хыгъэхэр уагъэишIыгъэба?*

— Тыркуем, Израиль, Сири-
ем, Германием, Къыблэ шго-
лырым, нэмыкIхэм къарыкIы-
гъэхэр тифестивальхэм ахэла-
жэхэзэ, лъэпкъым ифольклор,
итарихъ нахъышIоу тыугъоижъэу
тыфежыагъ. Орэдым иамалхэм-
кIэ тиблэкIыгъэ уахътэ нахъ дэ-
гъоу зэдгъэшIэгъэу тызэрэфе-
жыагъэр тишIэныгъэлэжэ цIэ-
рыIомэ, политикэм пылхэм
кыгъаIо.

— *Нарт эпосым кыщыуб-
лагъэу тилъэпкъ итарихъ
орэдхэм ахэлъ.*

— Нарт кбэбархэм язакъоп,
урыс-кавказ заом илгъэхъани,
ащ южи адыгэмэ къакIугъэ гъо-
гур тиорэдхэмкIэ къэтэIо. А
лъэханым гурыт е апшъэрэ
еджапIэхэр тыхэку иIагъэхэп.
Тиреспубликэ иIэшъхэтетхэм
фестивалым имэхъанэ зыкыра-
гъэлэгъытэ, илгъэситIу кбэс
нахъышIоу зэрэзэхашъщтым пы-
лтых.

— *Уахътэр лъэкIуатэ, Ду-
нэе фестивалым ыцIи зэб-
лахъугъ. Ащ мыхъун хэолъа-
гъуа?*

— Фестивалым ыцIэ пае узэ-
нэкъокъун плъэкIыщтми, ащ пае
узэгурымыIонэу шытэп. Шыф-
хэм язэхэшIыкI, ядунэеплъыкIэ
ащ фэдэ зэлукIэм кыелэгъы, ис-
кусствэм зэфищэрэ зэлъэп-
къэгъухэр шыIэныгъэм ихъугъэ-
шIагъэмэ нахъ чанэу ахэлажэх.
Илгъэпкъ иорэд кбэзыIорэр, лIэ-
шIэгъухэр зэрипыхэхэзэ, пIуны-
гъэм, шIэгъым афэлажэх.

— *Я V-рэ фестивалым
ехъулэу зэфэхъысыжъхэр
пшIыгъаха? IэкIыб хэгъэгъумэ
къарыкIыр тилъэпкъэгъумэ
яорэд кбэIуакIэ хэхъагъа?*

— НахъыпэкIэ Адыгеим
къаIохэрэр къэщыоным нахъ
фэгъэсэгъагъэх. Адыгабзэр
къахъыплъэкIыщтыгъ. Тыркуем,
Сирием къарыкIыхэрэм Iоф
зыдашIэгъэзэ, тиадыгабзэкIэ
нахъышIоу къаIо хъугъэу сэ-
лътэ.

— *Адыгабзэр амышIэу, ау
тиныдэлъфыбзэкIэ ордэ кбэ-
зыIохэрэр фестивалхэм
ащытэлэгъух.*

— Ащ фэдэхэри къахэкIых.
Адыгабзэр зэригъэшIэн ымы-
лэкIыгъэми, адыгэ орэдым зэрэ-
пылтым тегъэгъушIо. Непэ
иныдэлъфыбзэ ымышIэми, неущ
гушыIэ заул нэмыIэми адыга-
бзэкIэ кыIон елгъэIы.

— *Лъэпкъ музыкальнэ
Iэмэ-псымэхэмкIэ ордэишIор
кырагъэIоным, адыгабзэкIэ
тиорэдхэр зэхытагъэхынхэм
пае анахъэу анаIэ зытыра-
гъэтын фаер яшIоIуа?*

— Фольклорымрэ нахъыпэкIэ
орэдыр кызэралоштыгъэмрэ
уакъыпкъырыкIыгъэ, макъэр
зэрэбгъэлорышIэщтым, гупшы-
сэу хэлъыр цIыфмэ зэралыб-
гъэлэгъыщтым, лъэпкъым ишэн-
хабзэхэр амыукъонхэм, нэ-
мыкIхэми талгъэплгъэ. Компози-
торэу ижырэ ордэмэ зафэзы-
гъазэрэм теориер дэгъоу ышIэн,
лъэпкъ орэдым икуупIэхэр
кыгурыIонхэ, гуцIэ орэдыр
кыIон ылгъэкIын фае. УгукIэ
уфэмыхъазырмэ, уфемыжъэныр
нахъышIу.

— *Лъэпкъ орэдыр агъэ-
лэгъэIэным, дунаим нахъы-
шIоу шыIуным пае сыда
ищыкIагъэр?*

— Уиорэд зэрэбгъэIэпIэрэм
елытыгъэу уилгъэпкъи лыгътэ-
ныгъэ фэошIы. Тиорэд нахъы-
бэрэ дунаим кыщытIо кбэс,
тикультурэкIэ нахъ дэгъоу та-
шIэщт, тидунэеплъыкIы зы-
кыIэгъыщт. Франциер, Италиер,
нэмыкI хэгъэгъухэр пшIагъэхэ-
ми, якомпозиторхэм, тхакIохэм,
орэдыIохэм яшIуагъэкIи дуна-
им шызэлъащIэх.

— *Дунэе фестивалым
шъудэлэгъэу зегъугъагъэ-
рэр сыдигъуа?*

— УпчIэ дэгъу ар. Зэпымыоу
Iоф зышIэрэ зэхэшэкIо куп
тилэн фае. ГуIэн IофкIэ бгъэца-
кIэрэм шIуагъэу кытырэр нахъ
макI. Лъэпкъ ансамблэхэр ти-
районхэм ащызэхашъэхэу зэрэ-
фежыагъэхэр дэгъу.

— *ТиныбжыкIэхэр къэ-
тымыубыхъу такъыщыт-
хъун тлгъэкIыщтба?*

— ШыкIагъэ афэсымылгъэ-
гъоу кыгуасIорэп. Типшына-
охэм сакъыщытхъу сшIоигъу.
Музыкант цIэрыIохэр къахэ-
кIынхэу сачэгугъы. ОрэдыIоу
тиныбжыкIэмэ ахэтыр макIэп,
ау Iофэу адатшIэрэм икъоу
тигъэразэрэп.

— *Дунэе фестивалым
сыда шъузэрэщыгугырэ?*

— Лъэпкъым иорэд къаIо,
икультурэ къаухъумэ ашIоигъу.
ШыIэныгъэм шыдгъэцакIэ
тшIоигъо Iофыгъохэр фестива-
лым нахъышIоу шылгъагъэ-
кIотэгъытх.

— *Фестивалым хэлэ-
жыщтхэр кытаIога?*

— Краснодар краим, Кбэ-
бэртэе-Бэлъкъарым, Кбэрэщэе-

Шэрджэсым, Осетием, Тыркуем,
Иорданием, Сирием, Израиль,
Германием, нэмыкIхэм къары-
кIыщтых. Тиансамблэхэу «Налмэ-
сымрэ» «Ислъамыемрэ» кбэ-
шъоштых, уджыщтых.

— *Зэнэкъокъоу фестивалыр
щытыщта?*

— Хъау. ЯIэпIэгъэныгъэ къа-
гъэлэгъошт, лъэпкъ гупшысэр
щыпхыращыт.

— *Тарихьым фестивалыр
кыхэнэгъынымыкIэ, цIыфхэр
нахъышIоу шыгъэгъозэгъэн-
хэмкIэ дискхэм атешъутхэн
шъулгъэкIыщта?*

— Ащи тегупшысагъ. АР-м
культурэмкIэ иминистрэу Чэ-
мышъо Гъазый Iофым рыкIо-
штым нахъ шыгъуаз. ЯпчъагъэкIэ
бэ мыхъуштытми, хъакIэмэ зыда-
хъын алгъэкIыщт дискхэр шIу-
хъафтын афэтшIыщтых.

— *Дунэе фестивалым хэла-
жыэхэрэр художественнэ куп-
хэм ахэтых. Нэхэе Тэмар, Хъо-
кIо Сусан, Къумыкъу Шамсу-
дин, Кушгъэкъо Сим, нэмыкIхэри
артист цIэрыIо хъугъэх. Зы-
щырагъэжыагъэр...*

— Художественнэ коллектив-
хэм ахэр къахэкIыгъэх. Непи мэ-
кбэ дахэ яIэу, сэнаушыгъэ ахэлъэу
ныбжыкIабэ тиI. Сыфай Дунэе
фестивалыр егъэжапIэ афэхъунэу.

— *Фестивалым кыщы-
шъоштыха?*

— КбэшъуакIохэр къедгъэб-
лагъэхэрэп. Орэдымрэ мэкъамэ-
хэмрэ тядэлъушт.

— *ЗэхэщакIохэм хэта къа-
хэгъэщыи пшIоигъор?*

— Ти Президентэу ТхъакIу-
щынэ Аслъан, Премьер-министрэу
КъумпIыл Мурат, нэмыкI Iэшъ-
хэтетхэр тимыгъусэхэу ащ фэдэ
фестивальхэр тфызэхэшъщтхэп.
КультурэмкIэ министрэу Чэмышъо
Гъазый, ащ игуадзэу Шъэуап-
цIэкъо Аминэт, лъэпкъ культурэм
и Гупчэ зэхэщэн IофхэмкIэ тафэ-
раз.

— *Фестивалым ирежиссерэу
Сулейманов Юныс, концертыр
зезыщытхэ АфэшIэгъо Фаинэ-
рэ Сихъу Станиславерэ, нэмыкI-
хэми кызэрэтатаIуагъэу, Iоф-
тхъабзэр гъэшIэгъон хъушт.*

— Дунэе фестивалым хэлэ-
жыщтхэри еплъыщтхэри уахътэу
агъэкIуагъэм пае кIэгъоужыщт-
хэп, фестивалыр шIукIэ агу кыи-
нэжыным тыпыл.

— *Шъуигухэлгъхэр кыжы-
дэхъунхэу шъуфэсIо.*

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: Нэхэе Аслъан.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ IофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилгъэп-
къэгъухэм адыряIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи кбэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхъалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхэщыIэр:**
385000,
кб. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхъалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпIэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ кбэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжэ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажэхэ-
рэмрэ яеплъыкIэ
зэтемыфэн ылгъэ-
кIыщт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи кбэ-
зытхыгъэхэм
алэкIэдгъэхъа-
жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кб. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
5319**

**Индексхэр
52161
52162**

Зак. 2633

Хэутыным
узщыкIэгъэхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэгъэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00